

Janusz Królikowski

"Matka Odkupiciela. Komentarz do encykliki "Redemptoris Mater"", red. Stanisław Grzybek, Kraków 1988 : [recenzja]

Collectanea Theologica 59/3, 188-189

1989

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ma mariologiami. Na terenie mariologii, zdaniem o. Napiórkowskiego, różnice są podwójnej natury — teologicznej i pozateologicznej. Podstawy teologiczne stanowią odmienne koncepcje objawienia i różne koncepcje stosunku między Bogiem i człowiekiem; na podstawy pozateologiczne składają się brak wzajemnej znajomości i zrozumienia oraz postawa polemiczna, zwłaszcza protestantów. Ogólnie mówiąc, teologowie protestanccy uważają mariologię za poważną, czasami nawet za największą, przeszkodę na drodze do zjednoczenia z katolicyzmem. Na taką sytuację ekumeniczną mariologii i wpływa przede wszystkim obciążona psychologicznie postawa teologów protestanckich wobec Maryi i katolicyzmu oraz wiele nieprawidłowości, jakie szeroko rozpowszechniły się w teologii katolickiej, zwłaszcza tej „popularnej”.

Praca o. Napiórkowskiego stanowi ważny wkład w rozwiązywanie ekumenicznego problemu mariologicznego, wokół którego narosło wiele nieporozumień i uprzedzeń, a który domaga się jak najbardziej otwartego podejścia ewangelicznego i teologicznego; wkład ten nade wszystko ma charakter oczyszczający wzajemne spojrzenie na siebie teologów katolickich i protestanckich.

Lektura *Sporu o Matkę* to duże przeżycie intelektualne dla wszystkich, którzy żyją teologią i jej problemami. Autor przybliży czytelnikowi wiele współczesnych zagadnień teologicznych, które kształtują obraz dzisiejszej mariologii protestanckiej i katolickiej. Książka o. Napiórkowskiego, mimo że nie dotyczy ściśle zagadnień związanych z obliczem polskiej teologii maryjnej, to jednak może tej teologii oddać duże usługi, zwłaszcza przez to, że poszerza horyzont spojrzenia na Maryję.

ks. Janusz Królikowski, Gorlice

Matka Odkupiciela. Komentarz do encykliki „Redemptoris Mater”, red. ks. Stanisław Grzybek, Kraków 1988, Polskie Towarzystwo Teologiczne, s. 303.

Wiadomo już, że encyklika *Redemptoris Mater* papieża Jana Pawła II jest nowym i ważnym wydarzeniem w kształtowaniu właściwego kształtu mariologii oraz ożywianiu duchowości i pobożności maryjnej na miarę chrześcijaństwa naszych czasów. Z dużym uznaniem należy więc odnotować ukazanie się pierwszego polskiego komentarza do tego papieskiego dokumentu, którego redakcją zajął się ks. prof. dr S. Grzybek. W komentarzu, który jest owocem współpracy wielu teologów, znajdujemy omówione zasadnicze tematy jakie podejmuje encyklika *Redemptoris Mater*. Oto autorzy i ich opracowania: S. Koperak CR, *Cele roku maryjnego w świetle encykliki „Redemptoris Mater”* oraz *Idee przewodnie encykliki „Redemptoris Mater”*; ks. S. Grzybek, *Maryja przed Chrystusem na horyzoncie dziejów zbawienia*; ks. T. Siudy, *Maryja w tajemnicy Chrystusa*; ks. J. Kudasiewicz, *Maryja w tajemnicy Kościoła w teologii św. Łukasza*; ks. S. Włodarczyk, *Maryja w tajemnicy zwiastowania (Łk 1, 26—38)*; ks. J. Robakowski, *Łaski pełna*; ks. S. Chłąd, *Magnificat orędziem o Bogu zbawiającym*; L. Balter SAC, *Wszecpośrednictwo Maryi a jedyne pośrednictwo Chrystusa oraz Rola Ducha Świętego w życiu Maryi*; ks. B. Preder, *Odpowiedź Maryi na pozdrowienie Elżbiety*; ks. E. Staniek, *Duszpasterski wymiar mariologii Ojców Kościoła*; F. Courth SAC, *Ekumeniczne perspektywy encykliki „Redemptoris Mater” papieża Jana Pawła II*; ks. J. Borowiec, *Czy Maryja nadal dzieli chrześcijan? Ekumeniczne aspekty encykliki „Redemptoris Mater”*; W. Zyciński SDB, *Pośrednictwo Maryi w dziele łączności Kościoła pielgrzymującego z Kościołem uwielbionym*; ks. B. Sieńczyk, *N. M. P. matką naszej nadziei w świetle „Redemptoris Mater”*; ks. B. Dylus, *Rola Maryi w eschatologicznym spełnieniu Kościoła*; P. Kosiak ZP, *Maryja w życiu chrześcijanina*; ks. J. Wilk, *Maryja wzorem eklezjalności wspólnoty rodzinnej*; ks. J. Kowalski, *Magnificat śpiewem o wolności i wyzwoleniu człowieka i świata*; R. J. Abramek ZP, *Wiara Maryi a wiara Abrahama*;

F. Bracha CM, *Podstawy kultu maryjnego w świetle wypowiedzi Jana Pawła II w encyklice „Redemptoris Mater”*.

Z opracowanych tematów, zebranych w komentarzu, przebija zasadnicza gruntowność pracy teologicznej tam zawartej. Szczególnie dużo uwagi poświęcono problemowi wiary Maryi, tematowi na nowo odkrytemu przez maryjną encyklikę papieża Jana Pawła II, oraz idei pośrednictwa Maryi, tematowi, który w refleksji Ojca św. jest wyraźnym krokiem naprzód w stosunku do dotychczasowych rozwiązań, otwierającym nowe perspektywy przed teologią oraz przed pobożnością i duchowością maryjną.

Przy wielu wartościach sygnalizowanego komentarza, zwłaszcza jego nastawieniu aktualizującym na nowo fundamentalne problemy mariologiczne, można znaleźć w nim kilka braków. Mało uwagi poświęcono zagadnieniu funkcji encykliki *Redemptoris Mater* w stosunku do duchowości i pobożności maryjnej oraz zagadnieniu potrzeby takiego przepracowania świadomości mariologicznej duchowieństwa i wiernych, aby odpowiadała obrazowi Maryi, jaki obecnie funkcjonuje w nauczaniu Kościoła; nie wspomniano o możliwościach i konieczności odnowy kultu maryjnego, czego potrzebę wskazuje choćby nauczanie papieskie o pośrednictwie Maryi. Na osobne opracowanie zasługiwałby także problem kobiecy współczesnej w świetle mariologii — zagadnienie dla antropologii mariologicznej. W komentarzu odczuwa się zasadniczy brak tekstu encykliki *Redemptoris Mater*.

Należy mieć nadzieję, że wkrótce pojawią się w Polsce nowe komentarze do encykliki *Redemptoris Mater* powstałe na rodzimym gruncie teologicznym oraz przez tłumaczenia zostaną przybliżone polskiemu chrześcijaństwu komentarze, które pojawiły się już w zagranicznych ośrodkach teologicznych.

ks. Janusz Królikowski, Gorlice

ks. Marian RUSECKI, *Wierzcie moim dziełom. Funkcja motywacyjna cudu w teologii XX wieku*, Katowice 1988, Księgarnia Św. Jacka, s. 308.

W życiu i działalności Jezusa szczególne znaczenie mają cuda. Dzisiejsza teologia ma wiele problemów z ewangelicznymi ralicjami o nich. Wynikają te problemy z dotychczasowego, zbyt jednostronnego ujmowania cudu; patrząco mianowicie na niego przez pryzmat przyrodniczego sposobu myślenia, szukając możliwości omińnięcia bądź zawieszenia praw natury. Już na pierwszy rzut oka widać, że takie podejście do cudu obce jest duchowi Biblii, której chodzi nade wszystko o wiarę w Boga. Do tych problemów dochodzą także problemy historyczne, gdyż charakter opisów cudów jest właściwy czasom biblijnym, tak bardzo różnym od dzisiejszych. Próbę odpowiedzi na te problemy podjął ks. M. Rusecki. Owocem jego poszukiwań jest książka *Wierzcie moim dziełom*, w której przedstawia ewolucję rozumienia funkcji motywacyjnej cudu, a przede wszystkim współczesne jej interpretacje.

Całość współczesnego problemu funkcji motywacyjnej cudu ujął ks. M. Rusecki w pięciu rozdziałach:

- w rozdziale pierwszym analizuje rolę cudu w objawieniu chrześcijańskim, akcentując teofanijny charakter cudu i jego związek ze słowem;
- w rozdziale drugim omawia mesjański sens cudów, zwracając uwagę na cud jako znak Boskiej misji Chrystusa oraz jako chrystologiczne spełnienie Pism i jego związek z mesjańskimi tytułami Jezusa;
- w rozdziale trzecim podejmuje problem cudu jako znaku zbawienia, który ściśle łączy się z Misterium paschalnym Chrystusa;
- w rozdziale czwartym poszukuje eklezjotwórczego wymiaru cudu, zwracając uwagę na funkcje cudu w budowaniu Królestwa Bożego w Starym i Nowym Przymierzu;
- w rozdziale piątym odpowiada na złożone i trudne pytanie o rolę cudu w wierze, podkreślając jego znaczenie dla racjonalnego i osobowego charakteru wiary oraz ukazując uwarunkowania skuteczności motywacyjnej cudu.